

Szata i słowa zdobią człowieka

Natalia Dawidowska
Łukasz Dawidowski

Scenariusz interdyscyplinarnego projektu edukacyjnego do języka hiszpańskiego dla III etapu edukacyjnego (liceum ogólnokształcące i technikum)

opracowany w ramach projektu:

„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Renata Rychlicka
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

1. Temat projektu:

Szata i słowa zdobią człowieka

2. Osoby prowadzące projekt

2.1. Koordynator:

nauczyciel języka hiszpańskiego

2.2. Pozostali:

nauczyciele języka polskiego, przedsiębiorczości, psycholog szkolny

3. Ramy czasowe

3.1. Początek projektu

Projekt może być realizowany w dowolnym momencie roku szkolnego.

3.2. Zakończenie projektu

Projekt może zostać zakończony po około ośmiu tygodniach od rozpoczęcia, można ten czas skrócić lub wydłużyć w zależności od potrzeb.

4. Cele projektu

4.1. Cele ogólne:

- pogłębianie znajomości języka hiszpańskiego oraz rozwijanie umiejętności komunikacji w tym języku;
- kształtowanie kompetencji w zakresie tworzenia i rozumienia informacji, a także cyfrowych, osobistych i społecznych;
- zdobywanie praktycznych umiejętności zawodowych i umiejętności uniwersalnych, takich jak: dobra prezencja, właściwe wystawianie się, komunikowanie się w językach obcych, komunikacja interpersonalna, radzenie sobie z trudnymi, stresującymi sytuacjami i wymagającymi klientami.

Udział w projekcie będzie miał też wymiar bardzo indywidualny dla ucznia – nawet jeśli w przyszłości nie podejmie on pracy w branży hotelarskiej, będzie mógł dowiedzieć się o sobie wielu cennych rzeczy, co może wprost przełożyć się na wzrost samoświadomości i podejmowanie przyszłych decyzji zawodowych i osobistych.

4.2. Cele szczegółowe

4.2.1. Cele poznawcze

Uczeń wie:

- jak reagować językowo w prostych lub bardziej złożonych sytuacjach komunikacyjnych;
- jak formułować komunikaty językowe (zarówno w języku polskim, jak i hiszpańskim), zgodne z procedurami obsługi gości hotelowych;
- jakie są jego mocne i słabe strony w komunikacji z potencjalnym klientem;
- jak reagować w różnych sytuacjach społecznych i komunikacyjnych;
- jak strój, makijaż, mowa ciała wpływają na postrzeganie danej osoby.

4.2.2. Cele kształcące

Uczeń potrafi:

- wykorzystać słownictwo z języka hiszpańskiego związane z branżą turystyczną w praktyce;
- tworzyć proste lub bardziej złożone komunikaty w języku hiszpańskim;
- formułować komunikaty w języku polskim zgodne z formalnym rejestrem języka;
- umiejętnie korzystać ze swoich mocnych stron w komunikacji interpersonalnej;
- odpowiednio reagować w sytuacjach kryzysowych i w kontakcie z klientem;
- nakręcić i zmontować film;
- życzliwie wypowiedzieć niepochlebną opinię.

4.2.3. Cele wychowawcze

Uczeń:

- rozwija swoje umiejętności interpersonalne i komunikacyjne;
- uczy się samooceny;
- uczy się, jak konstruktywnie i życzliwie krytykować innych;
- podejmuje wyzwania wymagające niekiedy dużego wysiłku emocjonalnego;
- uczy się otwartości na innego człowieka i tolerancji;
- uczy się asertywności i otwartości na konstruktywną krytykę;
- w obiektywny sposób buduje poczucie własnej wartości, pracuje nad swoimi słabymi stronami, zna swoje mocne strony.

4.2.4. Cele szczegółowe dla uczniów

Dzięki uczestnictwu w projekcie:

- nauczysz się zwrotów, słów, wyrażeń w języku hiszpańskim, które pomogą ci w komunikacji z klientem hiszpańskojęzycznym;
- nauczysz się formułować proste zdania w języku hiszpańskim (nie tylko związane ze słownictwem turystycznym);
- nauczysz się wypowiadać w sposób stylistycznie poprawny i grzecznościowy w języku polskim;
- dowiesz się, jakie są twoje mocne i słabe strony w komunikacji z drugim człowiekiem;
- nauczysz się konstruktywnie oceniać siebie i innych;
- dowiesz się, jak zmontować film.

5. Treści kształcenia

Proponowane treści kształcenia wynikają bezpośrednio z podstawy programowej (Dz. U. 2018, poz. 467) oraz nawiązują głównie do drugiego bloku tematycznego zaproponowanego w programie nauczania *Hablo español. Mówię po hiszpańsku* i koncentrują się na temacie podróżowania, choć mogą też pojawić się treści dotyczące żywienia i zakupów oraz kultury (III blok) i zdrowia (IV blok).

Język hiszpański. Uczeń:

- posługuje się podstawowym zasobem środków językowych, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie takich tematów, jak:
 - człowiek (np. dane personalne – przedstawianie się),

- żywienie (np. artykuły spożywcze, posiłki i ich przygotowywanie, lokale gastronomiczne),
- zakupy i usługi (np. rodzaje sklepów, towary, środki płatnicze, promocje, korzystanie z usług),
- podróżowanie i turystyka (np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, hotel, wycieczki, zwiedzanie);
- rozumie proste wypowiedzi ustne (np. rozmowy, polecenia) artykułowane wyraźnie w standardowej odmianie języka;
- rozumie proste wypowiedzi pisemne (np. e-maile);
- tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne (wyraża i uzasadnia swoje opinie, stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji);
- tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne (np. wiadomość, notatkę);
- reaguje ustnie w typowych sytuacjach:
 - przedstawia się,
 - nawiązuje kontakty towarzyskie; rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę; podtrzymuje rozmowę w przypadku trudności w jej przebiegu (np. prosi o wyjaśnienie, powtórzenie, sprecyzowanie),
 - uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia,
 - udziela rady,
 - nakazuje, zakazuje,
 - wyraża prośbę oraz zgodę lub odmowę spełnienia prośby,
 - stosuje zwroty i formy grzecznościowe;
- posiada świadomość językową;
- stosuje strategie komunikacyjne.

Język hiszpański zawodowy. Uczeń:

- posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych) umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych z usługami świadczonymi w zawodzie (np. witanie się/żegnanie z gośćmi, pytanie o datę przyjazdu/odjazdu, odpowiadanie na najczęstsze problemy gości – hasło do Wi-Fi, śniadanie, klucz, informowanie o godzinach, liczebniki potrzebne do podania numeru pokoju, wypełnianie danych w formularzu rezerwacji, mówienie o płatnościach, używanie zwrotów grzecznościowych itp.);
- rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie w standardowej odmianie języka hiszpańskiego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych;
- uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu;
- samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych (np. e-maile, wiadomości, komunikaty, polecenia).

Hotelarstwo. Uczeń:

- udziela informacji o usługach hotelarskich:
 - informuje gości o usługach świadczonych w obiekcie, miejscu świadczenia usług i pracownikach odpowiedzialnych za ich realizację,
 - udziela informacji turystycznej,
 - zachęca gości do skorzystania z usług dodatkowych;
- zyskuje kompetencje personalne i społeczne:
 - zna i przestrzega zasad etyki i kultury w relacjach z gośćmi hotelowymi,
 - stosuje zasady komunikacji interpersonalnej (w tym określa znaczenie mowy ciała w komunikacji, stosuje metody komunikacji niewerbalnej, stosuje aktywne metody słuchania),
 - stosuje techniki radzenia sobie ze stresem.

Język polski. Uczeń:

- wzbogaca umiejętności komunikacyjne, stosownie wykorzystuje język w różnych sytuacjach komunikacyjnych;
- wykorzystuje kompetencje językowe i komunikacyjne w wypowiedziach ustnych i pisemnych.

6. Charakterystyka odbiorców**6.1. Typ szkoły:**

szkoły ponadpodstawowa (technikum), III etap edukacyjny

6.2. Wiek uczniów

Projekt przeznaczony jest do realizacji dla wszystkich uczniów technikum w branży hotelarskiej, czyli w wieku 15–20 lat.

W tym wieku uczniowie są mocno skupieni na swoim wizerunku, mają potrzebę pokazywania się otoczeniu w najlepszy możliwy sposób, ale nie zawsze są świadomi, jak są postrzegani przez otoczenie. Projekt umożliwi im zweryfikowanie swoich wyobrażeń z realną oceną przez innych.

Zastosowanie języka hiszpańskiego w praktyce jest najlepszym sposobem przekonania uczniów uczęszczających do szkoły ponadpodstawowej o celowości jego nauki.

6.3. Klasa

Nie ma konieczności, by w projekcie brała udział jedna wybrana klasa – mogą to być uczniowie z różnych klas o profilu hotelarskim.

W przypadku, gdyby w projekcie brali udział uczniowie z klas młodszych, projekt powinien być dostosowany do ich aktualnych możliwości językowych (proponowane do nagrania sceny powinny być typowymi, łatwymi sytuacjami komunikacyjnymi). W przypadku realizowania projektu przez uczniów klas starszych, można utrudnić nieco poziom projektu poprzez zaproponowanie uczniom nakręcenia problemowych scenek rodzajowych, w których kompetencje językowe przyszłych pracowników branży hotelarskiej będą musiały wykraczać poza najprostsze komunikaty. Jako że produktem projektu mają być modelowe filmy pokazujące różne sytuacje komunikacyjne związane

z pracą w recepcji hotelowej, które będą służyły uczniom w kolejnych latach edukacji szkolnej, takie zróżnicowanie rocznikowe uczniów biorących udział w projekcie, a co za tym idzie, zróżnicowanie prezentowanych treści, jest uzasadnione, a nawet pożądane.

W projekcie powinni wziąć udział uczniowie, którzy są zdeterminowani, by realnie pracować nad swoją autoprezentacją, swoimi umiejętnościami interpersonalnymi oraz nad swoim wizerunkiem, uczniowie otwarci na konstruktywną krytykę i chętni do pracy nad sobą, zarówno w aspekcie językowym, jak i osobistym.

6.4. Zróżnicowanie potrzeb i umiejętności

Proponowane do nagrania scenki rodzajowe mogą dotyczyć bardziej i mniej typowych sytuacji komunikacyjnych w hotelu i mogą być dobierane przez nauczyciela z uwzględnieniem możliwości, umiejętności i zdolności językowych ucznia, a także biorąc pod uwagę klasę (rocznik), w której uczy się dana osoba oraz możliwości ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Takie podejście realizuje zasadę indywidualizacji procesu nauczania, zgodną z koncepcją metodyczną zaproponowaną w programie nauczania *Hablo español. Mówię po hiszpańsku*.

Przygotowanie filmiku edukacyjnego na temat typowych sytuacji komunikacyjnych w hotelu może być dobrą praktyką dla uczniów, którzy w tradycyjnych sposobach sprawdzania wiedzy teoretycznej (testy, odpytywanie) nie radzą sobie najlepiej – może się okazać, że typowo praktyczne zastosowanie wiedzy teoretycznej przynosi dużo korzyści uczniowi, realizuje jego potrzebę edukacyjną (np. uczeń mający problemy natury dyslektycznej uniknie pisania testów, uczeń ekstrawertyczny i uczący się poprzez ruch będzie mógł zainscenizować scenkę z wykorzystaniem wielu różnych elementów mowy ciała, a uczeń szczególnie uzdolniony językowo będzie mógł wprowadzić bardziej bogate struktury językowe do scenki grupowej) i przeciwdziała powszechnemu syndromowi nieadekwatnych osiągnięć szkolnych. Dlatego do udziału w projekcie powinni być zachęceni uczniowie, którzy wydają się nie osiągać bardzo dobrych wyników w nauce, by mogli spróbować zdobyć niezbędną wiedzę w inny, niekonwencjonalny sposób.

Powszechną potrzebą uczniów w tym wieku jest unowocześnianie środków przekazu i wykorzystanych technik pracy – kręcenie filmików telefonami może być odpowiedzią na tę potrzebę.

7. Formy i metody realizacji projektu

7.1. Formy pracy

Podstawowa metoda pracy to metoda projektowa, forma pracy – grupowa. Uczniowie dzielą się na pary lub tworzą grupy trzyosobowe, w których czują się swobodnie, znają się i ufają sobie.

7.2. Metody pracy – realizacja celów poznawczych

Realizacja podanych celów odbędzie się przy wykorzystaniu następujących metod pracy:

- metoda audio-lingwistyczna – dzięki wielokrotnemu powtarzaniu dialogów (podczas prób, nagrywania pierwszego i drugiego filmiku) uczniowie długotrwale zapamiętują zdania;
- technika całkowitego zanurzenia – nauczyciele języka polskiego i hiszpańskiego mogą przez kilka lekcji zwracać się do uczniów formalnym rejestrem języka, czyli takim, jaki jest właściwy w przypadku obsługi gości hotelowych, by uczniowie lepiej zapamiętali, jak brzmi taki styl wypowiedzi i by weszło im to w nawyk;

- pogadanka, dyskusja, burza mózgów z uwzględnieniem zasad konstruktywnej krytyki – w trakcie oceniania różnych aspektów prezentacji na filmie;
- wykład, metoda problemowa, drama – mające na celu pokazanie, jak reagować w różnych sytuacjach społecznych i komunikacyjnych;
- metody aktywizujące, gry planszowe, karty pracy, scenki rodzajowe – mające na celu nauczenie reakcji językowych w prostych lub bardziej złożonych sytuacjach komunikacyjnych;
- podejście AICLE (hiszp. *Aprendizaje Integrado de Contenidos y Lenguas Extranjeras*, w języku angielskim: *Content and Language Integrated Learning – CLIL*), korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK), np. aplikacji Quizlet – ćwiczenie słownictwa związanego z branżą hotelarską.

7.3. Metody pracy – realizacja celów kształcących

Cele kształcące zostaną zrealizowane przy wykorzystaniu następujących metod:

- praca z materiałami interaktywnymi – podczas kręcenia filmików;
- inscenizacja, metoda problemowa – w celu przećwiczenia sytuacji problemowych;
- drama, inscenizacja – ćwiczenie komunikacji w hotelu na lekcji języka hiszpańskiego;
- rozwiązywanie zadań na kartach pracy, ćwiczeń z podręcznikiem, ćwiczeń polegających np. na uzupełnianiu części dialogu w hotelu;
- korzystanie z TIK i stron internetowych (ćwiczenia interaktywne) związane z dialogami w podróży;
- metody podające (wykład, prezentacja) – w celu pokazania uczniom, jak należy nagrać i zmontować film;
- metoda lekcji odwróconej – jeśli to uczeń będzie uczył innych techniki nagrywania i montowania filmu;
- tworzenie materiałów audiowizualnych (filmów).

7.4. Metody pracy – realizacja celów wychowawczych

- warsztaty z ekspertem – mają na celu poprawę samooceny i autoprezentacji oraz konstruktywnej krytyki;
- ocena innych – rozwija myślenie krytyczne (w nurcie konstruktywnej krytyki), twórcze;
- nagrywanie filmiku i jego krytyczna ocena – uczeń uodparnia się na stres, podejmuje duży wysiłek emocjonalny

8. Sposób realizacji projektu edukacyjnego

8.1. Zainicjowanie projektu

Nauczyciel koordynujący przedstawi informacje o projekcie wszystkim uczniom uczącym się w klasach hotelarskich na lekcjach języka hiszpańskiego, dodatkowo wszelkie potrzebne informacje zostaną umieszczone na stronie internetowej szkoły oraz przekazane uczniom poprzez dziennik elektroniczny.

Uczniowie zostaną zaznajomieni z celami, proponowanym harmonogramem, przebiegiem i sposobem realizacji projektu, a także z umiejętnościami i kompetencjami, które rozwiną dzięki udziałowi w przedsięwzięciu.

8.2. Spisanie regulaminu/kontraktu

Spisanie kontraktu oraz ustalenie regulaminu projektu nastąpi na pierwszym spotkaniu projektowym. Kontrakt oraz regulamin będzie przewidywał zasady współpracy między uczniami (jest to o tyle ważne, że jedną z części projektu jest konstruktywne ocenianie innych, należy więc wprowadzić jasne zasady dotyczące tego, jaką formę oceny uznajemy za życzliwą i budującą, a jaką nie) oraz pomiędzy uczniami a nauczycielami. Ustalony zostanie także harmonogram spotkań i przydział zadań. Nauczyciele zapoznają uczniów z zasadami pracy metodą projektu, zwracając uwagę na odpowiedzialność uczniów za poszczególne zadania na poszczególnych etapach trwania projektu.

8.3. Wybór tematu

Proponuje się, by to nauczyciel przydzielił uczniom temat poszczególnych scenek do zrealizowania i nakręcenia, tak by wzięte zostały pod uwagę indywidualne potrzeby i umiejętności uczniów (głównie językowe) oraz by pojawiły się różnorodne sytuacje hotelowe. Jeśli nauczyciel uzna za stosowne, uczniowie mogą sami wybrać odpowiadającą im sytuację komunikacyjną (np. w przypadku, gdy uczniowie biorący udział w projekcie będą z jednego rocznika – wtedy zróżnicowanie poziomu językowego nie jest aż tak duże). Uczniowie lepiej radzący sobie językowo i interpersonalnie powinni skonfrontować się z trudniejszym wyzwaniem, np. niezadowolony klient lub kryzysowa sytuacja, natomiast uczeń na niższym poziomie językowym może wykonać inscenizację prostej sytuacji – meldowania się, pytania o coś itp.

8.4. Podział na grupy

Uczniowie powinni sami dobrać się w pary. Ważne jest, by osoba, z którą będzie się współpracowało, była dla ucznia życzliwa i przyjaźnie nastawiona, wtedy ewentualną krytykę łatwiej będzie przyjąć. Wyjątkiem jest sytuacja, w której w klasie/grupie projektowej znajduje się osoba, która może ulec wykluczeniu – wtedy nauczyciel powinien znaleźć partnera dla takiego ucznia oraz w szczególny sposób służyć wsparciem takiej podgrupie, by współpraca przebiegała dobrze i była dla uczniów owocna. Ważne, by nauczyciel uświadomił wszystkim członkom grupy, jakie są mocne strony ucznia zagrożonego wykluczeniem, aby wzmocnić jego pozycję, uczynić wartościową jego obecność w grupie, a jego samego zmotywować do zaangażowania w projekt.

8.5. Sformułowanie ogólnych oraz szczegółowych celów projektu

Każda grupa przeanalizuje zaproponowane cele szczegółowe, zastanowi się, czy chciałaby je lekko zmodyfikować albo czy inne aspekty również wydają się uczniom ważne, skonsultuje te ustalenia z koordynatorem projektu, po czym wszystkie zostaną zebrane i na ich podstawie cele podane przez nauczyciela zostaną doprecyzowane. Nauczyciel powinien na samym początku zwrócić uwagę uczniów na najważniejsze aspekty projektu.

8.6. Przygotowanie harmonogramu pracy i podział zadań

Projekt nie ma wyznaczonych sztywnych ram czasowych, koordynator projektu powinien sam ocenić, ile czasu uczniowie potrzebują na przygotowanie zasadniczej części, czyli nakręcenie pierwszego filmiku, i do tego dostosować harmonogram spotkań i konsultacje nauczycielskie.

W drugiej części, gdy filmiki będą podlegać ocenie jakościowej i merytorycznej, konieczne są regularne i częste spotkania i konsultacje, wtedy też (na początku tej części) powinno się odbyć spotkanie z ekspertem. Następnie nauczyciel powinien wyznaczyć określony czas na nakręcenie drugich, modelowych filmów.

Zadania w projekcie są ściśle określone – uczniowie w parach muszą przygotować dialog zgodny z sytuacją, którą mają przedstawić, nauczyć się dialogu na pamięć, nakręcić film ilustrujący scenkę, poddać się ocenie innych oraz samemu ocenić inne osoby (biorąc pod uwagę np. płynność wymowy, ton głosu, gesty, dynamikę przekazu i inne elementy niewerbalne) oraz nakręcić kolejny film, w którym zastosowane zostaną w praktyce wszystkie rady otrzymane od innych.

8.7. Poszukiwanie źródeł wiedzy

Aby przygotować dialog w hotelu należy skorzystać z podręczników językowych, stron internetowych, pomocy nauczyciela języka hiszpańskiego, słowników językowych, rozmówek hiszpańskich, samouczków i innych źródeł wiedzy. W tym celu można korzystać z zasobów szkoły.

Nieocenionym źródłem wiedzy w projekcie jest ocena dokonana przez innych. Uczeń zawsze powinien pamiętać, że wszelkie uwagi, które słyszy od innych, mówione są z życzliwości i chęci pomocy, powinien więc być otwarty na taką ocenę i traktować tę wiedzę bardzo poważnie. Szczególną wartość przyniesie zorganizowanie w szkole warsztatów z profesjonalistą, który zna się na autoprezentacji i umiejętnościach interpersonalnych.

8.8. Realizacja projektu

Projekt pozwoli na znaczne poszerzenie kompetencji językowych, a że tematyka poznawanego słownictwa jest związana z turystyką, kompetencje te mogą wpłynąć także na rozwój w życiu osobistym – można będzie je wykorzystać również w trakcie podróży prywatnych.

Jeszcze przed rozpoczęciem projektu nauczyciel na lekcjach języka hiszpańskiego intensywnie ćwiczy z uczniami słownictwo, wyrażenia, zwroty potrzebne do komunikacji w hotelu czy w ogóle w branży turystycznej, wykorzystując metody podane w punkcie 7. Nauczyciel, przygotowując ćwiczenia, koncentruje się głównie na typowych sytuacjach komunikacyjnych w recepcji hotelowej, ale nie tylko – rozmowa z klientem może przecież dotyczyć różnych tematów i sytuacji, a więc warto, by osoba pracująca w recepcji potrafiła porozmawiać z nim nie tylko o typowych hotelowych kwestiach, ale również komunikować się, używając zasobów językowych związanych z różnymi zagadnieniami wyszczególnionymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego (a nawet wykraczającymi poza podstawę, np. dotyczącymi reżimu sanitarnego).

W pierwszej fazie projektu uczniowie proszeni są o podzielenie się na małe grupy (najlepiej dwuosobowe), następnie nauczyciel przydziela im scenkę, którą mają opracować w języku hiszpańskim (przykładowe tematy prostych scenek w języku hiszpańskim: rezerwowanie pokoju, zameldowanie gości, wymeldowanie gości, rozmowa z gościem na temat śniadania / sprzątnięcia pokoju / hasła do Wi-Fi / palenia na terenie hotelu / parkingu, prośnienie gościa o klucz do pokoju; przykładowe tematy trudniejszych scenek w języku hiszpańskim: pytanie gościa o ciekawe miejsca w mieście / o drogę do jakiegoś

miejsca, prośba gościa o sprawdzenie/podanie jakiejś informacji, narzekanie gościa na usługi hotelowe itp.). Uczniowie sami układają dialogi w hotelu (zgodne z przydzielonym zadaniem) – pozwoli to na wdrożenie zasady konstruktywizmu wspomnianej w programie nauczania *Hablo español. Mówię po hiszpańsku* – uczą się tych dialogów na pamięć, przygotowują rekwizyty i dekorację potrzebne do nagrania scenki i filmują ją, np. telefonem komórkowym. Uczniowie chętni mogą też nagrać drugi filmik – w języku polskim, jednak tym razem nie przygotowują wcześniej swoich kwestii i nie uczą się ich na pamięć, a na żywo odgrywają daną sytuację (jest to łatwiejsze językowo, ale trudniejsze, jeśli chodzi o umiejętności interpersonalne – nauczyciel powinien wziąć pod uwagę specjalne potrzeby edukacyjne uczniów i dostosować do nich formę scenek). Jeśli w projekcie bierze udział mniejsza liczba uczniów, każda podgrupa przygotowuje dwie lub trzy scenki, by w miarę wszystkie typowe sytuacje komunikacyjne w recepcji hotelowej zostały zaprezentowane. Następnie uczniowie uważnie oglądają nakręcony przez siebie filmik/filmiki, zwracając uwagę na błędy, które popełnili, zarówno językowe (jeśli są w stanie je zauważyć), jak i wizerunkowe. Życzliwie zwracają sobie uwagę na błędy i sugerują, jak je poprawić. Ważne jest tutaj stosowanie zasady wzajemności, otwartość na ocenę innych – uczeń, który sam został oceniony, będzie ostrożniej dobierał słowa w ocenie innych. Uczniowie zwracają uwagę na strój, makijaż, wyraz twarzy, gesty, intonację i inne elementy komunikacji niewerbalnej. Czynią to najpierw w parach projektowych, w których zapewne czują się najbezpieczniej.

W drugiej kolejności filmiki pokazywane są nauczycielowi i innym grupom (może się to odbywać na lekcjach języka hiszpańskiego, jeśli w projekcie bierze udział cała klasa, lub na dodatkowych zajęciach projektowych, jeśli grupa pochodzi z różnych klas). Nauczyciel języka hiszpańskiego powinien dokładnie omówić wszystkie fragmenty dialogów, w których pojawiły się błędy. Może to zrobić razem z uczniami z innych grup – uczniowie proszeni są o wynotowanie błędów w filmikach kolegów i ich poprawienie.

Jeśli jest taka możliwość, organizowane jest spotkanie z ekspertem zewnętrznym. Mógłby on przedstawić profesjonalną wiedzę na temat autoprezentacji, przeanalizować błędy popełniane przez uczniów, wskazać ich mocne i słabe strony. Fakt, że byłby tzw. osobą z zewnątrz na pewno zachęciłby uczniów do wykorzystania przekazanej przez eksperta wiedzy w praktyce. Taka analiza lub pogadanka byłaby niezwykle cennym doświadczeniem dla uczniów i ogromnym atutem projektu, dlatego należy zrobić wszystko, co możliwe, by takie spotkanie zorganizować. W przypadku, gdyby nie było możliwości sfinansowania takiego spotkania, należy zwrócić się do lokalnych firm, hoteli, urzędów czy instytucji, które być może zatrudniają specjalistę od spraw marketingu i wizerunku pracownika i poprosić ich o nieodpłatną konsultację z uczniami. Wszystkie osoby oglądające filmik komentują go, zwracając uwagę zarówno na mocne strony uczniów, jak i na te, które wymagają większej uwagi i pracy. Nauczyciel języka hiszpańskiego poprawia wszelkie błędy językowe. Jeśli uczniom zdarzy się powiedzieć coś nietaktownie, nauczyciel lub ekspert powinien zwrócić na to uwagę, a uczeń przeformułować swoją ocenę.

Równoległe do okresu zajęć z języka hiszpańskiego (jeszcze przed projektem) oraz na etapie kręcenia pierwszych filmów, na lekcjach języka polskiego nauczyciel na bieżąco zwraca uwagę na poprawne wysławianie się uczniów, na przyjęte w języku polskim konwenanse i formy grzecznościowe, ćwiczy z uczniami zmianę formy językowej z nieformalnej na formalną. Nauczyciel przedsiębiorczości omawia natomiast zasady autoprezentacji i konstruktywnej krytyki.

Dzięki wszelkim działaniom podejmowanym do tej pory w projekcie (dyskusja z innymi uczniami, nauczycielami i ewentualnie spotkanie z ekspertem) uczeń ma świadomość swoich mocnych stron, stara się je podkreślić, wyeksponować w kolejnym (modelowym) filmiku. Uczeń pracuje tutaj indywidualnie, niwelując błędy wizerunkowe i komunikacyjne, wprowadzając wiedzę dotyczącą tych dwóch kwestii w życie.

Następnie uczniowie nagrywają jeszcze jeden filmik (lub dwa, jeśli decydują się także na filmik w języku polskim) lub więcej, jeśli początkowo realizowali więcej filmików, tym razem modelowo przedstawiający daną sytuację w hotelu. Starają się, by nie było żadnego błędu, zarówno językowego, jak i wizerunkowego. Poprzez uzyskanie informacji zwrotnej od innych uczniów, nauczycieli, eksperta oraz poprzez konkretną poprawę swoich niedociągnięć uczeń, porównując pierwszy i drugi filmik, który nakręcił, sam dostrzeże różnice w swoim sposobie autoprezentowania, wypowiedzania się oraz w zawartości merytorycznej dialogów. Dzięki temu zauważy, że jeśli ma się świadomość swoich błędów, można je poprawić, co podbuduje jego poczucie własnej wartości.

Filmiki modelowe mogą być produktem projektu. Jeśli wyrażą na to zgodę ich autorzy (lub ich opiekunowie prawni w przypadku autorów niepełnoletnich), będą służyły jako materiał dydaktyczny kolejnym pokoleniom młodzieży uczącej się w szkole, dlatego warto, by były one nakręcone wzorcowo.

Praktycznie wszystkie etapy projektu mogą odbywać się w formie zdalnej, gdyby zaistniała taka konieczność. Ćwiczenia językowe mogą odbywać się podczas spotkań online, nauczyciel może także przysyłać uczniom linki do ćwiczeń. Omawianie tematów scenek, ich zawartości językowej i merytorycznej również może odbywać się w formule nauki zdalnej. Uczniowie na etapie układania scenek mogą kontaktować się ze sobą poprzez różne komunikatory, zarówno wysyłając wiadomości, jak i prowadząc wideorozmowy (np. poprzez WhatsApp, Messenger, sms i inne, czy platformy, z których korzysta szkoła do nauki zdalnej, np. Zoom, Google Meets, Microsoft Teams). Spotkanie z ekspertem również może odbyć się online – ta formuła spotkania może mieć miejsce również w przypadku, gdy nauka odbywa się w trybie stacjonarnym. Jedyny etap, w którym potrzebna jest bezpośrednia interakcja uczniów, to nakręcenie filmiku, jednak wtedy konieczne jest spotkanie tylko dwóch, maksymalnie trzech osób. W każdej sytuacji szkoła powinna umożliwić uczniom przygotowanie filmików z wykorzystaniem szkolnej infrastruktury, by uczniowie nie byli zmuszeni do realizowania zadania w swoim domu, zwłaszcza jeśli filmik ma być potem prezentowany publicznie (istnieje obawa, że uczniowie będą czuli się niekomfortowo, gdy w tle będzie widać ich prywatne mieszkanie lub będą czuli się wykluczeni z projektu, jeśli nie będą mogli w swoim domu nakręcić filmiku).

8.9. Prezentacja wyników

Modelowe filmiki pokazujące typowe scenki w hotelu (w ostatecznej wersji) prezentowane są na lekcjach języka hiszpańskiego. Mogą być też wykorzystywane np. w trakcie dni otwartych szkoły jako materiał promujący metodę projektu oraz szkołę. Uczestnicy są zachęcani, by pozostawić filmiki do dyspozycji szkoły, by mogli je oglądać uczniowie w kolejnych latach nauki i na ich podstawie uczyć się właściwej postawy, kreowania własnego wizerunku i przede wszystkim dobrej komunikacji w języku hiszpańskim i polskim.

8.10. Ewaluacja

W tym projekcie ewaluacja jest wyjątkowo istotna, dlatego należy jej poświęcić więcej przestrzeni. Projekt może być dla uczniów nie tylko sposobem zdobywania wiedzy i umiejętności, ale także skonfrontowaniem się z własnymi przekonaniem na swój temat, z krytyką innych, opinią o własnym wizerunku, na którą młodzież w tym wieku bywa wyjątkowo czuła. Zaleca się zatem, by oprócz standardowej ewaluacji w formie ankiety każdy uczeń miał możliwość indywidualnej rozmowy z psychologiem szkolnym lub wybranym przez siebie nauczycielem, jeśli odczuwa taką potrzebę.

9. Regulamin/kontrakt

Przykładowy wzór kontraktu:

Kontrakt

Data zawarcia kontraktu:

Temat projektu:

Kontrakt zawarto pomiędzy:

- nauczycielami: (wpisać dane nauczycieli);
- uczniami: (wpisać dane uczniów w grupie)

Na mocy niniejszego kontraktu:

1. Uczniowie do dnia zrealizują filmik zawierający scenkę (scenki) przydzieloną przez nauczyciela.
2. Uczniowie i nauczyciele w dniach wezmą udział w zajęciach ewaluacyjnych pierwszej części projektu, na których zostaną omówione filmy przygotowane do tej pory.
3. Uczniowie do dnia przygotowują wzorcową wersję filmiku zawierającą wszystkie uwagi językowe, komunikacyjne i wizerunkowe.
4. Uczniowie zobowiązują się stosować zasadę wzajemności, otwartość na ocenę innych, życzliwość i przyjazne nastawienie do innych.
5. Nauczyciele zobowiązują się do opieki merytorycznej nad całą grupą. W tym celu grupa może korzystać z konsultacji, które odbędą się w dniach: Dodatkowo, na prośbę uczniów, możliwe są również konsultacje w innym terminie.
6. Załącznikiem do kontraktu jest karta oceny końcowej (arkusz samooceny oraz arkusz oceny nauczycielskiej).

Podpisy:

10. Ocenianie

Po zakończeniu realizacji projektu każdy uczeń biorący w nim udział wypełnia arkusz samooceny (bardzo ważną rolę powinny pełnić uzasadnienia wskazanych przez uczniów ocen, na co przed ich wypełnieniem nauczyciel powinien zwrócić uczniom uwagę).

Arkusz samooceny

- Nauczyłam(-em) się zwrotów, słów, wyrażeń w języku hiszpańskim, które pomogą mi w komunikacji z klientem hiszpańskojęzycznym. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:

- Nauczyłam(-em) się formułować proste zdania w języku hiszpańskim (nie tylko związane z słownictwem turystycznym). 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Nauczyłam(-em) się wypowiadać w sposób stylistycznie poprawny i grzecznościowy w języku polskim. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Dowiedziałam(-em) się, jakie są moje mocne i słabe strony w komunikacji z drugim człowiekiem. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Nauczyłam(-em) się komunikowania z klientem. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Nauczyłam(-em) się, jak wizerunek człowieka wpływa na odbiór sytuacji. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Nauczyłam(-em) się montować filmy. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Mój wkład w pracę grupy i efekt końcowy projektu. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Estetyka wykonania projektu. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Systematyczność mojej pracy w grupie. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:
- Forma prezentacji efektów projektu. 1–2–3–4–5–6
Uzasadnienie:

Ankiety oceniające uczniów (każdego z osobna) wypełniają również nauczyciele biorący udział w projekcie. W stosunku do każdego ucznia taką ankietę wypełniają albo wszyscy nauczyciele pracujący z daną grupą, albo każdy z osobna. Należy wziąć pod uwagę konieczność zróżnicowania oceny w przypadku ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), np. uczeń z problemami emocjonalnymi (np. związanymi z zespołem Aspergera) nie może być oceniany w zakresie sposobu wyrażania się, bo może on być niekonwencjonalny, uczeń z problemami z wymową, afazją, niedosłuchem nie powinien być oceniany w kategorii „poprawność komunikacji” lub „sposób wyrażania się”. W ocenie ucznia ze SPE pomijamy zatem te aspekty, które stanowią dla takiego ucznia problem i nie bierzemy ich pod uwagę podczas wystawiania oceny końcowej.

Ankieta oceniająca uczniów

- Poprawność komunikacji w języku hiszpańskim w filmiku. 1–2–3–4–5–6
- Znajomość słownictwa hotelarskiego w języku hiszpańskim zaprezentowana w filmiku. 1–2–3–4–5–6
- Bogactwo użytych struktur językowych w filmiku. 1–2–3–4–5–6
- Odpowiednie zachowanie, sposób wyrażania się i wygląd w trakcie przygotowywania scenki. 1–2–3–4–5–6
- Terminowość pracy. 1–2–3–4–5–6
- Komunikatywność, sposób prezencji w filmiku w języku polskim (nieoceniane w przypadku, gdy uczniowie realizują filmik tylko w języku hiszpańskim). 1–2–3–4–5–6

- Estetyka realizacji filmiku (zarówno pierwszej wersji, jak i wersji końcowej). 1–2–3–4–5–6
- Uwzględnienie uwag w drugiej wersji filmu (uwag, które zostały wskazane po prezentacji pierwszych filmów). 1–2–3–4–5–6

Po dokonaniu samooceny przez uczniów oraz oceny przez nauczycieli w stosunku do każdego ucznia obliczane zostają średnie ocen z arkusza samooceny oraz średnia ocen z ankiety wypełnianej przez nauczycieli. Ostateczną oceną z projektu jest średnia arytmetyczna z obu powyższych elementów.

11. Ewaluacja

Każdy uczeń biorący udział w projekcie powinien dokonać autorefleksji na następujące tematy. Ze względu na dość osobisty charakter pytań, nauczyciel nie powinien ingerować w udzielane przez uczniów odpowiedzi, a jedynie skłonić ich do pogłębionej refleksji:

- Czego dowiedziałam(-em) się o sobie?
- Jak się czułam(-em), gdy inni mnie oceniali?
- Co sprawiło mi trudność, podczas gdy inni mnie oceniali?
- Jakie wnioski mogę z tego wyciągnąć?
- Jak mogę formułować ocenę innych osób, by pozostać wobec nich życzliwym?

Ponadto na spotkaniu całej grupy projektowej uczniowie powinni wypełnić ankietę ewaluacyjną.

Ankieta ewaluacyjna

- Pogłębiłam(-em) ogólną umiejętność komunikacji w języku hiszpańskim. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć.
- Poznałam(-em) nowe słownictwo z języka hiszpańskiego potrzebne w branży hotelarskiej. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć.
- Rozwinęłam/rozwinąłem wiedzę i umiejętność właściwej prezencji. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć.
- Rozwinęłam/rozwinąłem wiedzę i umiejętność właściwego wysławiania się. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć. Rozwinęłam/rozwinąłem wiedzę i umiejętność radzenia sobie z trudnymi emocjonalnie sytuacjami (poprzez otwartość na krytykę innych). Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć. Ćwiczyłam(-em) umiejętność radzenia sobie z tzw. trudnymi klientami. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć. Poznałam(-em) zasady konstruktywnej krytyki. Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć. Zdobyłam wiedzę i umiejętności będę mogła/mógł wykorzystać też w życiu prywatnym (np. podczas podróży). Cel został osiągnięty / cel nie został osiągnięty / trudno powiedzieć.

Na koniec spotkania podsumowującego należy spróbować nakłonić młodzież do refleksji nad tezą postawioną w temacie projektu – czy szata i słowa rzeczywiście zdołają człowieka, czy jednak te aspekty nie mają wpływu na jego odbiór przez innych?

Warto, by nauczyciel języka hiszpańskiego po zakończonym projekcie poprowadził jeszcze kilka razy zajęcia językowe ćwiczące umiejętności komunikacji w hotelu w języku obcym (może wykorzystać te same narzędzia, z których korzystał na etapie uczenia),

aby uczniowie jeszcze bardziej utrwalili przyswojony materiał i by poznane słownictwo i wyrażenia pozostały w ich pamięci długotrwałej.

12. Materiały pomocnicze

Bibliografia

Podstawy programowe:

- Technik hotelarstwa. Podstawa programowa, ucze.pl (dostęp 4.02.2022).
- Język obcy nowożytny. Podstawa programowa, podstawaprogramowa.pl (dostęp 4.02.2022).

Program nauczania i poradnik metodyczny:

Rodak A., 2022, *Hablo español. Mówię po hiszpańsku. Program nauczania języka hiszpańskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum*, Warszawa: ORE.

Rodak A., 2022, *Hablo español. Mówię po hiszpańsku. Poradnik metodyczny do nauczania języka hiszpańskiego dla liceum ogólnokształcącego i technikum*, Warszawa: ORE.

Formy i metody pracy:

Galanciak M., *Metody nauczania i formy pracy*, szkolnictwo.pl (dostęp 7.06.2022).

Źródła internetowe wspomagające zdobywanie wiedzy i rozwijanie kompetencji kluczowych u uczniów w ramach zajęć z języka hiszpańskiego i zajęć przedmiotowych

Przykładowe strony internetowe z interaktywnymi ćwiczeniami z wykorzystaniem słownictwa potrzebnego w hotelu oraz typowych dialogów hotelowych:

- Ver-taal (dostęp 4.11.2022);
- Todo-claro (dostęp 4.11.2022);
- FiestaSiesta (PDF, 536 kB; dostęp 4.11.2022);
- Quizlet (dostęp 4.11.2022);
- Aprender español: En un hotel (dostęp 4.11.2022);
- Enseñanza del Español. Hostelería (dostęp 4.11.2022).

Materiały te mogą być wykorzystywane na lekcjach poprzedzających właściwą realizację projektu, a w trakcie nauki zdalnej linki do tych stron mogą być przesyłane uczniom. Nauczyciel może też zasugerować korzystanie z powyższych materiałów w trakcie tworzenia dialogów.

Zalecana literatura i źródła dotyczące autoprezentacji i konstruktywnej krytyki:

Fałkowska-Rękawek E., 2010, *Sztuka autoprezentacji i wizażu*, Warszawa: WSiP (dostęp 4.02.2022).

Jak skutecznie zaprezentować siebie, Fundacja Uniwersytet Dzieci, YouTube (dostęp 4.02.2022).

Jeżowska K., Treček D., *Trening autoprezentacji*, Kreatywni.wsptwp.eu (PDF, 748 kB; dostęp 4.02.2022).

Konstruktywna krytyka, co to znaczy, MediaIT (dostęp 4.02.2022).

Leary M., 2017, *Wywieranie wrażenia na innych: o sztuce autoprezentacji* (dostęp 4.11.2022), Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Wiśniewski M., 2019, *Sztuka autoprezentacji, czyli jak świadomie kreować wizerunek*, mtc.pl (dostęp 4.02.2022).

Powyższe materiały powinny posłużyć uczniom do przygotowania dialogów od strony wizerunkowej oraz do właściwej ich oceny. Nauczyciel przedsiębiorczości powinien zachęcać uczniów do zapoznania się z powyższymi treściami na początku realizacji projektu i sukcesywnie omawiać je na lekcjach.

Natalia Dawidowska – ukończyła filologię hiszpańską w Uniwersytecie Śląskim oraz pedagogiczne studia podyplomowe. Od wielu lat pracuje w szkołach podstawowych i średnich, zarażając uczniów swoją pasją do języka hiszpańskiego i kultury świata hiszpańskojęzycznego. Współpracuje z Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Jaworznie, jest przewodniczącą Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Hiszpańskiego w województwie śląskim. W 2022 roku ukończyła kurs Neurolanguage Coaching i jest akredytowanym coachem językowym, pracującym w nurcie neurodydaktyki.

Łukasz Dawidowski – doktor nauk matematycznych, pracownik dydaktyczny w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz nauczyciel w śląskich szkołach. Uczestniczył w wielu kursach z zakresu tutoringów oraz projektowania uniwersalnego. Tutor w kilku programach adresowanych dla uczniów i studentów województwa śląskiego. Popularyzator nauk ścisłych, w tym matematyki, współorganizator Święta Liczby Pi, coroczny prowadzący zajęcia podczas Śląskiego Festiwalu Nauki, autor kanału MatKwadrat na YouTube.